

یادداشت

برای آزاد و فرهاد، دو برادر جوان مرگ مریوانی

[عبدالعزیز مولودی، دکتری جامعه‌شناسی سیاسی] اقتصاد بیمار ایران چه در بخش دولتی و چه در بخش خصوصی که واگذاری آن در چارچوب طرح موسوم به خصوصی‌سازی- که چگونگی واگذاری آن با پیرشش هلوایهامات زیادی روبه‌روست و عموماً به افراد دولتی نزدیک به قدرت وزیر قیمت اصلی واگذار شده است- صورت گرفته است، آثار تخریبی مختلفی برای جامعه ایرانی در سال‌های اخیر ایجاد کرده است. به نظر می‌رسد غیر از برنامه چهارم توسعه که با همت شادروان دکتر حسین عظیمی بنا داشت موضوع توسعه را در کشور به شکلی استراتژیک طرح کند و به اجرا بگذارد، هدف آن بود که هم‌زمان به توسعه همه‌جانبه کشور چه در نواحی مرکزی و چه در مناطق مرزی که منطبق با جغرافیای قومی ایران است، پرداخته شود. هرچند به نظر می‌رسد با مرگ دکتر عظیمی، این روند با مشکل روبه‌رو شود و جریان برنامه توسعه در کشور به روند گذشته خود بازگشت.

روند برنامه‌ریزی برای توسعه در مناطق قومی و مرزی کشور به‌گونه‌ای است که مانع از گسترش سرمایه‌گذاری تولیدی در این مناطق شده است. گفتن این واقعیت‌ها به علت ملموس بودن بسیار بالای آن، شاید چندان موضوع غیرمنتظره‌ای نباشد اما نیازمند تکرار زیاد است تا مشخص شود که به صورت هوشمند مناطق حاشیه و قومی از نظر تولیدی فاقد کارخانجات وسیع تولیدی و صنایع کاربر شده‌اند. در واقع تنها راه‌ومجال فعالیت اقتصادی در کردستان، کارهای خدماتی در حد فروشندگی، دست‌فروشی و دکان‌داری است که فاقد ارزش اقتصادی در تولید ثروت است. بخش صنعت در کردستان کم‌کم با مشکل روبه‌روست و در مجموع حجم کمی از فعالیت اقتصادی و صنعتی را شامل می‌شود. عمده فعالیت تولیدی، در حوزه کشاورزی است که با مشکلات بسیار روبه‌روست. حتی اگر یک صنعت تولیدی مانند پتروشیمی به‌عنوان مثال در شهر مهاباد راه‌اندازی می‌شود، با توجه خصوصی بودن آن یا واگذاری به بخش خصوصی، بیش از ۷۰ درصد از موقعیت‌های اشتغال به‌کار در آن‌را از مردم مهاباد دریغ داشته‌وز مناطق مختلف کشور افراد را برای کار در این منطقه استخدام کرده‌اند؛ در حالی که این موقعیت‌ها شانس به‌طور متقابل و بر مبنای عدالت در توزیع فرصت‌ها برای نیروهای آموزش دیده یا کارگران بومی وجود ندارد که در سایر مناطق کشور شانس اشتغال داشته باشند. ملاحظات امنیتی در امر اشتغال هم موضوع دیگری است که عدالت را در اشتغال در این مناطق زیر سؤال می‌برد.

از این روست که با گسترش بیکاری در میان جوانان، انباشت جویندگان کار و وجود نداشتن فرصت‌های اشتغال برای جوانان، واقعیت‌های زندگی آنها را وادار به کارهای پرخطر از جمله کولبری کرده است. کولبری در کشور به‌عنوان کار تعریف نشده‌وز این روست که در زمره کارهای غیرقانونی محسوب می‌شود. آنان در مناطق مرزی تعقیب می‌شوند، در شرایطی هدف قرار می‌گیرند و مجروح یا کشته می‌شوند؛ در این صورت هم از هیچ حقی برخوردار نمی‌شوند، زیرا بیمه به آنها تعلق نمی‌گیرد. این موضوع حتی اگر منع قانونی هم نداشته باشد، کارگزاری‌های بیمه میلی ندارند افرادی را با ریسک بالا بیمه کنند. شاید تنها کولبری است که در آن رابطه میان حقوق دریافتی و مسئولیت‌پذیری بسیار نابرابر است، زیرا کولبران مسئول باری‌اند که در اختیار آنها قرار می‌گیرد. بازارهای عادی، ترمینال‌های مسافری، فرودگاه‌ها و پایانه‌های مرزی و گمرکات کارگران هم از حقوق خود بهره دارند، هم حمایت بیمه‌ای و اشتغال دارند و هم مسئول بار مسافر نیستند. همه این موارد درباره کولبران منتفی است؛ علاوه بر اینکه معیبه‌های رفت‌وآمد مرزی هم صعب‌العبور، پرخطر و ناامن است و این ریسک کار را بالاتر می‌برد؛ موضوعی که به‌عامله جان بان تشبیه شده است.

فرهاد و آزاد‌ها بسیاری در این معابر تاکنون جان خود را بر کف نهاده‌اند و همچنان فرهاد‌های دیگری به‌ناچار راهی کوه‌هایی می‌شوند و این سیکل معیوب و رنج‌آور تکرار می‌شود؛ در حالی که اگر نظام اقتصادی کشور سرمایه‌گذاری تولیدی را به‌صورت عادلانه در کشور توزیع می‌کرد، فرهاد و آزاد می‌توانستند از فرصت و امید بیشتری برای زندگی برخوردار شوند و از تجربه‌های عادی زندگی- مانند تحصیل و برخورداری از رفاه معمولی- مانند دیگران لذت ببرند. اکنون آنان در بستر سردزمین آرمیده‌اند، فارغ از همه حسرت‌های برجام‌مانده از فقدان آنها در خانواده و.....

منابع آگاه می‌گویند در حوالی سد آریو برزن در بهبهان به صورت غیرقانونی درختانی را قطع کرده‌اند

مرگ درختان برای تولید زغال

عملیات تخریب یک کارگاه زغال‌سازی در زاگرس ایرنا

سوزاندن درختان در کوره‌ها در چندسال گذشته عامل قطع و نابودی هزاران درخت در بهبهان بوده است. سه‌سال پیش که مسئولان منابع طبیعی استان‌های خوزستان، کهگیلویه و بویراحمد، چهارمحال و بختیاری و اصفهان برای بررسی وضع زغال‌گیری در جنگل‌های زاگرس گرد هم آمدند، گفتند کوره‌های زغال‌در حوزه زاگرس روزبه‌روز در حال گسترش و افزایش است. احمد ساعدی، فرمانده وقت یگان حفاظت منابع طبیعی خوزستان در این نشست گفته بود که قوانین برخورد با قاچاق چوب بازدارنده نیست. او تعریف کرده بود که باید یک سال ۹۵ تن‌هادر بهبهان ۵۵ کوره‌زغال را کشف و امحا کرده‌اند، بسیاری از آن کوره‌ها دوباره احیا شده‌اند، چون قوانین بازدارنده نیست و افراد از اطلاعات قانونی و میزان جرم و جرایم باخبرند؛ «قاچاقچیان حرفه‌ای می‌دانند که حمل چوب جنگلی تا پایین یک میلیون تومان نه‌خورد و آنان را متوقف می‌سازد نه بازداشت می‌شوند. از این رو قدرت ریسک‌پذیری بالایی دارند، زیرا اگر یک بار چوبی که حمل می‌کنند، کشف شود، تنها چوب ضبط می‌شود و هیچ جرمی متوجه آنان نیست». حالا درست در نزدیکی پاسگاه محیط‌بانی تنگ تکاب، درختانی قطع شده‌اند تا زغال

سوزانند (تنگ تکاب). سی‌ام فروردین امسال با حضور وزیر نیرو در شهرستان بهبهان آبرگیری و افتتاح شد. «شرکت سد تنظیمی آریوبرزن بعد از احداث سد و آبرگیری پایان قرارداد، کارگاه بزرگی آنجا دارد که ادوات‌شان در آن بود. زمین متعلق به مالکان بود و چون می‌خواستند آن را تحویل بدهند، تصمیم داشتند درختان را قطع کنند و به کوره‌های زغال بفروشند. ما متوجه شدیم و نگذاشتیم.» به گفته‌او در گزارش‌های مختلف در تعداد درختان اغراق شده است؛ «درختان زیادی در آن منطقه است، اما آنها تاکنون ۳۰ درخت را قطع کرده‌اند. واقعیت غیرقابل انکار در این ماجرا فعالیت کوره‌های زغال است.» به گفته‌ای منبع آگاه درحالی‌که منابع طبیعی نیروی کافی ندارد، بسیاری از متخلفان به منطقه تسلط پیدا کرده‌اند. «آنها منابع طبیعی و محیط‌زیست را به رسمیت نمی‌شناسند و حتی وقتی نیروها به مناطق‌شان می‌روند، درگیری به وجود می‌آورد. آنها خیلی راحت به ارتفاعات می‌روند و بلوط‌ها را در بهبهان و اطراف آن در کهگیلویه و بویراحمد می‌تراشند. آنها این کار را پنهانی انجام نمی‌دهند، از کمبوندنیروهای منابع طبیعی استفاده می‌کنند.»

کوره‌های ایذه، باغملک و دهدز را خاموش کردیم

به عکس بهبهان، در شمال شرق خوزستان هیچ کوره‌ای روشن نیست. هژیر کبانی، دبیر شورای هماهنگی تشکل‌های محیط‌زیستی و منابع طبیعی استان خوزستان می‌گوید در حالی که بیکاری و فقر شدید اقتصادی جوامع محلی به فعالیت کوره‌های زغال دامن می‌زند، توانمندسازی جوامع محلی در ایذه، باغملک و دهدز کوره‌های این مناطق را خاموش کرده است؛ «در حال حاضر در حوزه ایذه، باغملک و دهدز کوره‌های فعالی وجود ندارد. حتی در زاگیل ایذه که نقطه‌های بحرانی است هم کوره‌های فعالی وجود ندارد.» او به «شهروند» می‌گوید: «کوره‌ها در سایه فراموشی جنگل‌های زاگرس فعال شدند، چون سال‌های سال هیچ برنامه مشخصی برای جلوگیری از این تخلف وجود نداشت. حالا اگر قرار است

کوره‌های غیرمجاز زغال غیرفعال شوند، باید بیکاری و فقر شدید اقتصادی جوامع محلی رفع شود. تعداد نیروهای منابع طبیعی بسیار کم است و ناچارند با همین تعداد گسترده بزرگی از شهرستان‌ها مدیریت و حفاظت کنند. آنها هم نیروی اداری‌اند، هم حفاظتی. پس ما با دو مسأله طرفیم: فقر شدید جوامع محلی و کمبود نیرو در ادارات منابع طبیعی ایذه و باغملک.» به گفته این فعال محیط زیست، دلیل خاموشی کوره‌های دهدز، اجرای طرحی الگویی برای توانمندسازی جوامع محلی است؛ «در منطقه دهدز این طرح به وسعت ۱۶ هزار هکتار در حال اجراست. طرحی چندبُعدی است که هدف اصلی آن حفاظت آب و خاک بر پایه توانمندسازی جوامع محلی است، یعنی تغییر و بهبود معیشت، ناشی از آموزش و توانمندسازی برای پایداری سرزمین. سازمان جنگل‌ها با اعزام جدی کارآفرینان برده‌واداره منابع طبیعی خوزستان در یکی، دو سال اخیر به‌طور جدی به عنوان نخستین و گسترده‌ترین طرح جامع الگویی برای توانمندسازی جوامع محلی روی آن سرمایه‌گذاری کرده است. حتی آژانس همکاری‌های بین‌المللی ژاپن (جایکا)، برای انتقال دانش فنی به کمک آمده و برای پایداری سرزمین هزینه می‌کنند. این طرح گسترده می‌تواند به مردم کمک کند و به‌طور مثال به آنها یاد بدهد که اگر تا امروز درختان را قطع و زغال می‌کردند، حالا می‌توانند گیاهان دارویی پرورش دهند، زعفران بکارند و ظرفیت‌های گردشگری را فراهم کنند. آبیانی یقین‌دار که با تلفیق گردشگری، بوم‌گردی و توسعه کشت گیاهان دارویی، آینده بسیار امیدبخشی پیش‌رو خواهد بود و قطع و زغال کردن درختان متوقف خواهد شد.

اوکه خودتسهیل‌گرایین پروژه است، خبر می‌دهد که دوره‌های توانمندسازی برای جوامع محلی در حال برگزاری است. آنها برای گرفتن تسهیلات به بانک معرفی می‌شوند و در حال راه‌اندازی یک تعاونی‌اند: «اگر می‌خواهیم زاگرس و جوامع محلی را نجات دهیم، به برنامه جامع ملی نیاز داریم. برای افزایش تاب‌آوری زاگرس، باید جوامع محلی توانمند کنیم. چون زندگی آنها بسیار به جنگل وابسته است و برای قطع این وابستگی باید آموزش ببینند.»

میزخبر

پزشکی قانونی اعلام کرد

بالاتر کیفی پیکر پنج‌جان‌باخته سانحه هواپیمای اوکراینی

[شهروند] پزشکی قانونی اعلام کرده خانواده پنج شهید حادثه سقوط هواپیمای اوکراینی هنوز برای تشخیص هویت به پزشکی قانونی مراجعه نکرده‌اند. براساس اعلام این سازمان از ۱۷۶ جان‌باخته حادثه سقوط هواپیمای اوکراینی تاکنون ۱۶۹ پیکر در مرکز تشخیصی و آزمایشگاهی پزشکی قانونی استان تهران شناسایی شده‌اند که پیکر ۱۵۰ نفر به خانواده‌هایشان تحویل داده شده است. از ۱۷۶ مسافر هواپیمای اوکراینی، ۱۴۷ نفر ایرانی، ۱۱ نفر اوکراینی (۹ نفر خدمه پرواز و دو مسافر)، ۱۲ نفر افغانستانی، چهار نفر سوئدی، دو نفر کانادایی و یک نفر دارای تابعیت دوگانه انگلیسی-ایرانی‌اند که هنوز پنج خانواده ایرانی برای دادن پروایفیل به پزشکی قانونی مراجعه نکرده‌اند. به گزارش «باشگاه خبرنگاران جوان»، علی فروزش، مدیرکل پزشکی قانونی استان تهران درباره دلیل مراجعه نکردن پنج خانواده ایرانی جان‌باختگان حادثه سقوط هواپیما به پزشکی قانونی برای تشخیص هویت گفت: «این خانواده‌ها ساکن خارج از کشورند و هنوز امکان مراجعه آنها به کشور و دادن نمونه فراهم نشده است.»

برگزاری کلاس درس دانش‌آموزان سیل‌زده در کانکس و چادر

[شهروند] وزیر آموزش و پرورش از برگزاری کلاس درس دانش‌آموزان سیل‌زده در کانکس و چادر خبر داد. محسن حاجی‌میرزایی (در خصوص خسارات سیل استان سیستان و بلوچستان به مدارس گفت: «روز گذشته از این مناطق بازدید کردم و حدود ۵۶ مدرسه‌ها که جزو فهرست تخریبی هم بودند، در این حادثه آسیب دیدند که نیاز است از نوبت‌سازی شوند؛ همچنین ۲۸۶ مدرسه دیگر نیاز به تعمیر دارند. ضمن اینکه تجهیزات بخشی از این مدارس آسیب دیده است که روز گذشته حدود ۲۰ کامیون شامل تجهیزات میز و نیمکت تهیه شد. خیرین ۴۰ میلیارد تومان برای تعمیرات مدارس تقبل کردند، همچنین قرار شد ۲۰ مدرسه نیز بسازند. سازمان نوسازی، توسعه و تجهیز مدارس نیز در این مناطق مستقر است.»

در گزارش‌های مختلف در تعداد درختان اغراق شده است. یک منبع آگاه می‌گوید: «درختان زیادی در آن منطقه است، اما آنها نتوانسته‌اند همه را قطع کنند. گویا بعد از بریدن ۳۰ درخت، اره‌شان خراب شده است. واقعیت غیرقابل انکار در این ماجرا فعالیت کوره‌های زغال است.»

آغاز طرح «مدارس دوستدار شهر» برای ۱۶۰ هزار دانش‌آموز

[شهروند] مدیرکل آموزش‌های شهروندی معاونت اجتماعی و فرهنگی شهرداری تهران از اجرای فعالیت‌های متمرکز حوزه آموزش شهروندی با عنوان «مدارس دوستدار شهر» برای ۱۶۰ هزار دانش‌آموز خبر داد. مجتبی دانش‌ور در این باره گفت: «فعالیت‌های متمرکز حوزه آموزش شهروندی در مدارس از اول بهمن ماه با ابلاغ دستورالعمل اداره کل آموزش شهروندی به مناطق بیست و دوگانه در راستای استفاده از ظرفیت کودک و نوجوان در حوزه فرهنگ‌سازی شهروندی مستولیت‌پذیر و مشارکت در اداره شهر اجرایی می‌شود.»

نمایندگان لایحه حمایت از محیط‌بانان و جنگل‌بانان را اصلاح کردند

[شهروند] نمایندگان مجلس در جلسه علنی دیروز لایحه حمایت از محیط‌بانان و جنگل‌بانان اعاده شده از طرف شورای نگهبان را اصلاح کردند. در ماده یک این لایحه آمده است: «مأموران یگان حفاظت محیط‌زیست و جنگل‌بانی که در قالب دستورالعمل تشکیل یگان‌های حفاظت در دستگاه‌های اجرایی تسلیح و ضابط خاص قضائی محسوب می‌شوند، صرفاً در چارچوب قانون به‌کارگیری سلاح توسط نیروهای مسلح در مواقع ضروری حق به‌کارگیری سلاح در انجام وظایف و مأموریت‌های سازمانی خود را دارند. مأموران مزبور از حیث تکالیف و وظایف مستولیت‌های کیفری و مدنی ناشی از به‌کارگیری سلاح مشمول قانون فوق‌الذکرند. دستگاه اجرایی مربوطه نیز از حیث تکالیف خود در مقابل مأموران مذکور از جمله پرداخت دیه و جبران خسارت در مواقع مقرر، مشمول قانون مذکور است.» نمایندگان مجلس همچنین برای تأمین نظر شورای نگهبان تبصره ۲ ماده ۲ این لایحه را اصلاح کردند: «سازمان حفاظت محیط‌زیست و سازمان جنگل‌ها و مراتع و آبخیزداری کشور موظفند هزینه‌های درمانی نیروهای مردمی را که به صورت داوطلبانه در اقدامات مرتبط با موضوع مربوط به جنگل‌ها و مراتع کشور همکاری می‌کنند، پرداخت و صدمات و خسارات وارده به آنها را جبران کنند.»

میرزایی نکو، نماینده مجلس؛ به نظر من آنها پیگیر این موضوعات نیستند و اراده‌ای در شهرداری و شورای شهر برای پیگیری این موضوع وجود ندارد. ملاحظات در شهرداری و شورای شهر وجود دارد که به این موضوع وارد نمی‌شود، اما این موضوع مربوط به بیت‌المال و پرونده املاک نجومی بسیار مهم است

درخواست نمایندگان مجلس از قوه قضائیه و وزارت اطلاعات:

پرونده املاک نجومی را بررسی کنید

[شهروند] از افشای ماجرای واگذاری املاک نجومی به تعدادی از مدیران شهری

و اعضای شورای شهر تهران در زمان شهرداری محمدباقر قالیباف، هنوز تکلیف تحقیق و تفحص رسمی از این ماجرا معلوم نیست. آخرین بار، بیست و چهارم اسفند ۱۳۹۵ بود که نمایندگان مجلس با قبول گزارش کمیسیون عمران مجلس تقاضای تحقیق و تفحص از عمالک شهرداری تهران و واگذاری املاک پروژه‌ها به اشخاص حقیقی و حقوقی را رد کردند. این گزارش با ۱۳۲ رأی موافق، ۹۰ رأی مخالف و پنج رأی ممتنع به تصویب رسید و در نتیجه تحقیق و تفحص از شهرداری در دستور کار مجلس قرار نگرفت و حالا دوباره زمه‌هایی در این باره در مجلس آغاز شده است. دیروز محمدکاظمی، عضو کمیسیون حقوقی و قضائی مجلس بیان کرد که همه پرونده‌های ریز و درشت و متعلق به هر فرد و جناحی باید در قوه قضائیه رسیدگی شود. او درباره جریایی به نتیجه نرسیدن پرونده املاک نجومی گفت مردم باید در جریان نتایج پرونده املاک نجومی قرار بگیرند: «مردم از قوه قضائیه انتظار دارند عادلانه برخورد و به همه پرونده‌های ریز و درشت متعلق به هر فرد و جناحی رسیدگی کند. البته قوه قضائیه با فساد خوب برخورد کرده و انتظار ما این است که به این پرونده هم رسیدگی کند.» او این را هم به «ایلنا» گفته است که شورای شهر می‌تواند از نهاد‌های اطلاعاتی و امنیتی در زمینه پرونده املاک کمک بگیرد. «قاسم میرزایی نکو»، عضو کمیسیون شوراها و امور داخلی مجلس در این باره گفت: «مستولان قوه قضائیه معتقدند اسلاک‌هایی در این خصوص نشده است. من

فکر می‌کنم مدعی املاک نجومی و موضوعات مرتبط با شهرداری باید از طریق شهرداری و شورای شهر پیگیری شود. به نظر من آنها پیگیر این موضوعات نیستند و اراده‌ای در شهرداری و شورای شهر برای پیگیری این موضوع وجود ندارد. ملاحظاتی در شهرداری و شورای شهر وجود دارد که به این موضوع وارد نمی‌شود، اما این موضوع مربوط به بیت‌المال و پرونده املاک نجومی بسیار مهم است. اگر ادعای کمیته که شهرداری ۵۳ هزار میلیاردی در ادویک سری مسائل را به دنبال داشته و یک سری جریان‌های مختلف این موضوعات را حمایت می‌کردند، بنا بر این شهرداری در رسیدگی به این پرونده باید مدعی باشد.» میرزایی نکو بیان اینکه تحقیق و تفحص از شهرداری هر بار به دلیل اعمال نفوذ به جایی نرسیده است، گفت: «ما در مجلس یک تادو بار طرح تحقیق و تفحص از شهرداری مطرح کردیم، اما متأسفانه با اعمال نفوذی که شد، این تحقیق و تفحص صورت نگرفت. قوه قضائیه هر پرونده‌ای را که به آنجا ارسال کردیم، رسیدگی می‌کند و بعد است پرونده‌ای به قوه قضائیه راجع شده و به آن رسیدگی نشده باشد.» او درباره ضرورت ورود نهاد‌های بالادستی به پرونده تحقیق و تفحص از شهرداری هم بیان کرد: «نهاد بالاتر، مدعی العموم و دادستان است و دادستان اگر خودش صلاح بداند و ببیند که حقی ضایع شده است و اطلاعاتی در این زمینه داشته باشد، می‌تواند ورود کند. البته این اطلاعات را دستگاه‌هایی مانند سازمان بازرسی کل کشور و وزارت اطلاعات و... باید بدستگاه قضائی برسانند.»